

The Analysis Of General Adjustment Levels Of University Students In Terms Of Socio-Demographic Variables

Metin Çelik, Siirt University, ORCID: 0000-0001-5739-1522

Yüksel Çırak, İnönü University, ORCID: 0000-0001-5739-1522

Abstract

The aim of this study is to analyze whether there is a statistically significant difference in terms of university students' adjustment levels according to the variables such as gender, education level of father and mother, the location where the individual spent most of his/her life and finally the perceived socio-economic condition by the student himself/herself. The research model of this study was relational research method. The participants were the students at various departments in Siirt university, all in four year education in 2017-2018 educational years. 950 students were chosen according to proportional stratified sampling method. The data collection tools were two forms, one scale called Hacettepe Personality Inventory and Individual background information. The collected data was analyzed by performing Independent sample T-test, Kruskal-Wallis test and Single Factorial ANOVA test. According to the findings and results of the study, there appeared no significant difference between the girls and boys in terms of their general adjustment levels. The adjustment levels of university students showed differences in favour of 26+ and 21-25 age group and statistically significant difference for 18-20 age groups. The general adjustment levels of university student showed difference in favor of perceived good and average socioeconomic conditions and statistically significant difference for low level socioeconomic condition. The adjustment level of university students whose mothers are literate or high school graduate was statistically significant compared to those whose mothers were not educated. There was not a significant difference among university students as for the literacy levels of their fathers in terms of their adjustment levels and nor was there any difference in terms of their grade levels and there was no difference among them according to the location variable where they spent most of their lives.

Keywords: General adjustment, University students, Various variables

İNÖNÜ University
Journal of the Faculty of Education
Vol 21, No 1, 2020
pp. 441-454
DOI: 10.17679/inuefd.502450

Article type:
Research article

Received : 25-12-2018
Accepted : 12-02-2020

Suggested Citation

Çelik, M. and Çırak, Y. (2020). The Analysis Of General Adjustment Levels Of University Students In Terms Of Socio-Demographic Variables, İnönü University Journal of the Faculty of Education, 21(1). 441-454. DOI: 10.17679/inuefd.502450

This article is based on the master dissertation named "The investigation of individual and social adaptation of university students in terms of non-functional attitude and various variables"

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Adjustment is regarded as the ability of an individual to adapt himself to both his internal well being and the environment he is living in and sustain that relation in an efficient way (Özgülven, 1992). The adjustment period goes on from the birth to death of an individual; however, Alver (1998) explains that especially during the youth period which is a critical and sensitive one, the individual has to handle with sudden and intense cognitive, psychological and physiological changes which appear more complex and concentrated to them compared to other periods of his/her life. Adjustment is very essential for an individual at university and the ones who cannot adjust and adapt themselves at university levels bring about some problems both for themselves and the community in general. The students who lack the ability to adjust themselves to emerging needs might either drop out university or cannot show a certain level of success both socially or academically as much as expected or necessary (Sağınç,2011). Even there are some cases that may have psychological problems at a pathological level while trying to adapt them and solve the emerging problems (Akırmak & Dündar, 2013). For those reasons mentioned above, it appears to be significant to analyze the adjustment levels of university students in terms different variables as it is claimed to have a dynamic nature and be a very essential means for an individual for effective adaptation especially in youth period as accepted by many related scholars.

Purpose

The aim of this study is to analyze whether there is a statistically significant difference in terms of university students' adjustment levels according to the variables such as gender, education level of father and mother, the location where the individual spent most of his/her life and finally the perceived socio-economic condition by the student himself/herself.

Method

This study is based on a relational model research. The participants of the study were from Siirt University in 2017-2018 educational years from different grades at different departments. They were grouped under proportional stratified sampling criteria. There were 257 (%27) students from freshman grade, 240 (%25) from sophomore, 225 (%24) from third grade and 228 (%24) from fourth grades. Among these students were there 441 girls (%46) and 509 boys (%54). The data collection tools were one "Individual Background Information Form" and "Hacettepe Personality Inventory" Scale. Whether there was a statistically significant difference in terms of the participants' adjustment levels as for different variables were analyzed according to Independent variables T-test, One way Variant Analysis and when there was a normal distribution, Kruskal Wallis test. The emergent effect quantity of significant difference was shown as Eta Square (η^2) ve Cohen's d .

Findings

The adjustment levels of university students showed differences in favour of 26+ and 21-25 age group and statistically significant difference for 18-20 age groups. The emergent effect quantity was ($\eta^2=0.15$) which is quite high. The general adjustment levels of university student showed difference in favor of perceived good and average socioeconomic conditions and statistically significant difference for low level socioeconomic condition. The effect quantity appeared göre ($\eta^2=0.017$ which is at a low level. The adjustment level of university students whose mothers are literate or high school graduate was statistically significant compared to those whose mothers were not educated. The emergent effect quantity was ($\eta^2=0.01$) which is at a low level. There was not a significant difference among university students as for the literacy levels of their fathers in terms of their adjustment levels and nor was there any difference in terms of their grade levels and there was no difference among them according to the location variable where they spent most of their lives.

Discussion & Conclusion

There was not a statistically significant difference among students in terms of gender variable. These findings seem to be harmonious with the the results of Alver (1998) and not compatible with Aras (2015). The main reasons for such lack of difference between genders might be those of the participants' being university students, the equality of opportunities given by the society to both of the genders, the similarity of expected roles by the society from both the man and women and the similarity of responsibilities and both of the genders' life experiences. The adjustment levels of university students showed differences in favour of 26+ and 21-25 age group and statistically significant difference for 18-20 age groups. This finding is consistent with the findings of Hall (2015;) but different from that of Ilhan (2015). An individual who is extremely interested in his/her adjustment level is thought to have a greater adjustment level by the enhancement of self in identity acquisition period, adoption of some social and vocational roles and responsibilities and performing those liabilities. The general adjustment levels of university student showed difference in favor of perceived good and average socioeconomic conditions and statistically significant difference for low level socioeconomic condition. This finding is consistent with those of Aydın (2012) and Thulasiyammal & Sumathi (2017). The improvement of socio economic conditions from the supply of basic necessities to being able to participate in socio-cultural activities may inevitably improve the adjustment levels of individuals. The adjustment level of university students whose mothers are literate or high school graduate was statistically significant compared to those whose mothers were not educated. This finding is consistent with that of Aydın (2012) and Tuncel (2005). Literate and educated mothers may get away from traditional approaches to bring up their children in an efficient way meanwhile trying to manipulate the opportunities of the environment and social support systems as much as possible in contrast to uneducated mothers. There was not a significant difference among university students as for the literacy levels of their fathers in terms of their adjustment levels. This result shows both consistency and inconsistency with some findings or related studies like Tuncel (2005) and Yeşil Yağrak (1993). This result might have emerged like this in that the study was conducted in a region where the relationship between two subcomponents of family structure, offspring and father has a strict borderline like a close box. This finding is inconsistent with the findings of the studies Tuncel (2005) and Aktaş (1997). The university students' marriage plans, possibility of having a profession, satisfying the requirements and expectations of their families and having a status within a society especially towards the end of their university education all of which are critical life experiences for them might have detrimental impact on their adjustment levels. There appeared no significant difference of adjustment levels for their mostly residing place. This result was different from the ones in the studies like Aras (2015) and Balabanlı (1990). This finding might be on account of the fact that the individual may face similar conditions as for the factors affecting their personality development and both their and social expectations thanks to the social media communication technologies and technological advances by means of globalization although they might be living in different environmental origins or contexts.

Üniversite Öğrencilerinin Genel Uyum Düzeylerinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi

Metin Çelik, Siirt Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5739-1522
Yüksel Çırak, İnönü Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5739-1522

Öz

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin, cinsiyet, yaş, sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, bireyin yaşamının büyük bir bölümün geçirdiği yer ve kendisini algıladığı sosyoekonomik durum değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterip göstermediğini incelemektir. Araştırma modeli, ilişkisel araştırma yöntemi ile tasarlanmıştır. Araştırmanın evreni Siirt Üniversitesinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında dört yıllık fakültelerde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme oran tabakalı örnekleme yöntemiyle seçilen 950 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE) ve Kişisel Bilgi Formu kullanılarak toplanılmıştır. Verilerin analizi Bağımsız Örneklemeler için t testi, Kruskal-Wallis testi, Tek Faktörlü Anova kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, kız ve erkek öğrencilerin genel uyum düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeyi, yaş grubu 26-+ ve 21-25 olanların lehine 18-20 yaş grubundakilerle anlamlı olacak şekilde farklılaşmaktadır. Üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeyi, kendilerini algıladıkları sosyoekonomik düzey iyi ve orta olanların lehine kötü grubuyla anlamlı olacak şekilde farklılaşmaktadır. Anne eğitim düzeyi okuryazar ve lise olan üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeyi, okuryazar olmayanlara göre anlamlı olacak şekilde yüksek bulunmuştur. Baba eğitimi düzeyine göre, üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sınıf düzeyine göre, üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeyi arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiğiniz yerleşim yeri değişkenine göre, üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Genel uyum, Üniversite öğrencileri, Çeşitli değişkenler.

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 21, Sayı 1, 2020
ss. 441-454
DOI: 10.17679/inuefd.502450

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi : 25-12-2018
Kabul Tarihi : 12-02-2020

Önerilen Atıf

Çelik, M. ve Çırak, Y. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Genel Uyum Düzeylerinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 441-454. DOI: 10.17679/inuefd.502450.

Bu çalışma "Üniversite Öğrencilerinin Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerinin Fonksiyonel Olmayan Tutumlar ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

GİRİŞ

İnsan yaşamında uyum kavramının kritik bir öneme sahip olduğu bütün kuramcılar ve alan uzmanları tarafından kabul edilmektedir. Yaşamın her aşamasında bireyi etkileyen uyumun, günümüz modern toplumlarında birey açısından önemi gittikçe artmaktadır. Nitekim eş seçiminden iş seçimine kadar bireyin yaşam kalitesini etkileyen uyum düzeyi ele alınıp uyum düzeyini yükseltmeye yönelik çalışmalar yapılmadan sağlıklı toplumlar oluşturulması mümkün değildir. Hem bireylerin hem de toplumların sağlıklı olma düzeyini belirleyen uyumun alanyazın tarandığında çeşitli tanımlarına rastlamak mümkündür: Uyum genel olarak bireyin hem birey olarak kendisiyle hem de karşılıklı olarak etkileşim içerisinde olduğu sosyal yaşamındaki bireylerle ilişki sağlayabilmesi ve bu ilişkiyi devam ettirebilmesidir (Özguven, 1992). Kişinin ihtiyaçlarını giderme çabası olarak ele alınan uyum süreci bireyin yaşamında birtakım farklılıklar olduğunda ortaya çıkmaktadır (Erdoğan, Şanlı ve Bekir,2005). Bireyin yaşam alanındaki gerçekleşen birtakım değişikliklere cevap vermesini gerektiren uyum devinimsel bir süreç olup, bireyin uyumuna, yaşadığı olay ve kişilik özellikleri doğrudan etki etmektedir (Geçtan,2015). Doğumdan ölüme kadar kişi sürekli olarak kendisine ve içinde bulunduğu sosyal ortama uyum sağlamak için bir çaba göstermektedir. Bu sayede de birey, toplumda kendi yerini belirlemeye ihtiyaç duyup statü kazanmaya çalışır (Yavuzer, 2003). Bireyin yaşamında olmazsa olmaz bir kavram olan uyum kişisel ve sosyal uyum olmak üzere iki kısımda ele alınmaktadır. Kişisel uyum, kişinin ruhsal yaşamının bütünüyle sağlamak istediği uyumdur. Bununla birlikte kişinin yaşamını sürdürdüğü çevrenin ilgi, arzu ve farklılaşmasına uygun tutum ve eylemlerde bulunması kişisel uyumdan bağımsız değildir (Cüceloğlu,2015). Uyumun ikinci boyutu olan sosyal uyum ise Yavuzer'e (2003) göre, kişinin diğer bireylere karşı adaptasyon içinde olabilme başarısı ve etkileşim içerisinde olduğu topluluklara karşı kendine has bir şekilde kendini gruba kabullendirebilmesidir.

Bireyin yaşamının her aşamasında var olan gelişim ve uyum karşılıklı olarak birbirlerini etkilemektedirler (İkiz, 2017). Uyum, her ne kadar bireyin doğumundan ölümüne kadar sürse de Alver'e (1998) göre kritik ve hassas bir dönem olan gençlik döneminde, bireyin diğer dönemlere göre daha yoğun bir şekilde, bilişsel, ruhsal ve fizyolojik alanlarda yaşadığı yoğun ve ani değişimlerin ortaya çıkardığı uyumsuzluklarla baş etmesi gerekir. Duygusal karmaşa gençlerin, bunalmasına ve duygularının sık sık değişmesine neden olmaktadır.

Bireyin ne çocuk ne de erişkin olduğu gençlik çağı; gelişme, hayata hazırlanma ve ruhsal olgunlaşmayı içeren bir dönemdir. Her ne kadar 12-21 yaş dönemini kapsasa da 21-25 yaş aralığı da gençlik çağı olarak değerlendirilmekte olup uzamış gençlik olarak tanımlanmaktadır (Yörükoğlu,2000). Onur'a (1995) göre; ergenlik döneminin başlangıcı erkeklerde 13-14, kadınlarda 11-13 yaş aralığına denk gelmekte olup sona ermesi kültürel ve kalıtsal birtakım özelliklere göre, 22-28 yaşlarına kadar sürebilmektedir. Erikson'a göre bireyin sosyal ortamında yaşamını sürdürmesini sağlayacak becerileri öğrenmesi ve ergenlik dönemine girmesiyle çocukluk dönemi sona erer, birey gençlik dönemine girer. Çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olan bu dönemde birey kimlik gelişimini en üst düzeyde yaşadığı için bu dönem birey için hayati bir öneme sahiptir. Birey bu dönemde kim olup ve kim olmadığını keşfetmeye çalışmakta olup, bedensel ve zihinsel olarak önemli bir gelişim göstermektedir. Bu durumun sonucu olarak da genç birey kariyer, cinsel ve sosyal kimliğini keşfedecek rollerin arayışı içerisine girmektedir (Yazgan-İnanç ve Yerlikaya,2016). Bireyin yaşamının tümünde kritik bir yeri olan gençlik dönemi kişisel birtakım farklılıkları içermektedir. Birey bu dönem de sosyolojik, bedensel ve psikolojik birçok değişim yaşadığı için, genç yaşamında çözmesi gereken birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Bu dönem içerisinde ortaya çıkan sorunlarla başa çıkabilen gençler, uyum konusunda başarılı olurken, bu gelişimsel zorlukların üstesinden gelemeyen gençler ruhsal, davranışsal ve duygusal birtakım sorunlar içerisinde boğulup uyuma geçmekte zorluk yaşayabilmektedirler (Geldard ve Geldard, 2013). İkiz (2017)"e göre kişinin sosyal çevresine ve var olan durumuna uyumunu etkileyen pek çok etmen vardır. Ailenin yapısı, arkadaş ortamı, akademik ortam, teknolojik her türlü araç ve gereç ve hedonik adaptasyon kişinin uyumuna etki eden başlıca etmenlerdir.

Ailenin büyüklüğü, anne babanın eğitim düzeyi, ailenin sosyoekonomik durumu parçalanmış olması, ailedeki üyelerin birbirleriyle olan ilişkilerinin kalitesi ve aile üyelerinin rollerine göre, farklı yapılara sahip olan aileler gencin gelişimine ve adaptasyonuna önemli oranda etki etmektedir. (MEB,2011). Tutarsızlığın, belirsizliğin, anlaşmazlığın ve demokratik bir ortamın olmadığı ailelerde büyüyen gençler, toplumsal yapının uygun görmediği gruplara girmeyi, sağlıklı gruplardan daha çok tercih edecek, sürekli bir kararsızlık yaşayacak, güvensizlik içinde olacak ve suç işlemeye eğilimli olacaktır. (Yörükoğlu,2000) Kişiler arası ilişkilerin nitelikli olmadığı, birbirlerinin davranışlarına karşı esnek olmayan, problemlerini çözüme kavuşturamayan, uyumsuzluğun olduğu ve birlikteliğin olmadığı ailelerde, ergenin bir diğer döneme geçişini ve uyum içinde olmasını zorlaştıran stres ve kaygı kaynakları gencin uyumunu zorlaştıracaktır (Geldard ve Geldard, 2013). Anne-babanın eğitim düzeyi konuştukları dili, mesleklerini, sosyo-kültürel çevrelerini, sosyoekonomik

düzeylerini etkilemektedir. Bu durum da çocuğun zihinsel kapasitesine doğrudan etki etmektedir. Ebeveynlerinin eğitim düzeyi yüksek olan gençlerin düşük olanlara göre olayları algılama ve değerlendirmeleri daha sağlıklıdır. Ayrıca eğitim düzeyi düşük olan ebeveynlerin çocukları okul ve toplumsal çevrelerinde birtakım sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Örneğin suça yönelen çocukların ebeveynlerinin büyük bir bölümünün okuma yazma bilmediği tespit edilmiştir.(MEB, 2011). Anne-babanın eğitim düzeyi gençlerin aldıkları bilgilerin niteliğini doğrudan etkilemektedir. Örneğin eğitim düzeyi yüksek olmayan anne-babalar çocuklarını çağın gerektirdiği şekilde yetiştirme bilincine sahip değildirlir. Bundan dolayı çocuklarını gelenekler çerçevesinde eğitmeyi amaçlamaktadır. Bu durumun sonucu olarak genç birey, toplumun yeni değerleri ile ailesinden öğrendiği değerler arasında uyum düzeyini de olumsuz etkileyecek bir bocalama yaşayacaktır (Avcı, 2003).

Ailenin sosyoekonomik düzeyi ebeveynlerin psikolojik durumuna etki ettiği için aile bireylerinin kendi aralarındaki ilişkilerine de etki etmektedir. Dolayısıyla bu durumda bireyin kişilik gelişimine etki edecektir. Gencin bedensel ve psikolojik olarak sağlıklı olması sağlıklı bir beslenme ve iyi bir bakımla gerçekleşmektedir. Bunun gerçekleşebilmesi için de ailenin sosyoekonomik koşullarının iyi olması gerekmektedir. Sosyoekonomik düzeyi yeterli olmayan ailelerde büyüyen çocukların beslenmeleri sağlıklı, sağlıkları kötü, sosyal çevreleri dardır. Ayrıca bu çocuklar kompleksli ve içedönüktürler. Bu durum bireyin akademik olarak başarısız olması, bağımlılık yapan maddelere başlaması, okulunu erken yaşta terk etmesi ve bulunduğu çevreye zarar veren eylemlerde bulunması gibi olumsuz neticeler doğurabilir (MEB, 2011).

Gençlik döneminin zorlu geçmesinin nedeni sadece hızlı psikolojik ve biyolojik gelişmeler değil aynı zamanda bireyin sosyal çevresinde yaşadığı toplumsal problemlerin psikolojik ve biyolojik gelişmelere eklenmesi ile bu dönem daha da zorlu hale gelmektedir. Nitelikli ilişkilerin var olduğu bir toplumun yaratılabilmesi ve gençlik dönemindeki yaşanan problemlerin "döneme özgü geçici sorunlar" olması yani kalıcı sorunlar olmaması için, başta bireyin ailesi ve toplumsal çevrenin katkılarıyla bu dönemin sağlıklı atlatılmasına çalışılmalıdır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] ,2011). Bireyin olağan yaşamını engelleyen bireyi derinden sarsan ağır sorunlar ortaya çıkmayınca kadar uyumlu olarak bilinen birçok genç, üniversite yaşamı süresince uyum sorunları ve ciddi davranışsal problemler yaşayabilmektedirler. Bireyin basit sayılabilecek problemlerinin gittikçe artması, göz ardı edilemeyecek ve etkisi gittikçe artan ciddi sorunların doğmasına neden olmaktadır (Özgül,1992). Uyum üniversite çağındaki bireyin yaşamında önemli bir yer tutmakta olup, üniversite yaşamına uyum sağlayamayan üniversite öğrencileri çeşitli düzeylerde hem kendilerini hem de toplumu etkileyen sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu süreci verimli bir şekilde yaşamayan birey ya üniversite okumayı bırakmakta ya da akademik ve sosyal yaşamıyla ilgili konularda gereken başarıyı gösterememektedir (Sağınç,2011). Hatta bazı üniversite öğrencileri için, bu durumlara uyum sağlamaya ve sorunlarla baş etmeye çalışmak patolojik düzeyde ruhsal problemlerin kaynağı olabilmektedir (Akırmak ve Dündar,2015).

Dinamik bir yapıya sahip olan ve önemi yer yaşam döneminde özellikle de gençlik döneminde bütün alan uzmanları tarafından kabul edilen uyum kavramının, çeşitli değişkenler açısından çalışılması ve çalışılan bu değişkenlerin gözden geçirilmesi önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada birçok faktörden etkilenen ve daha önce araştırmacılar tarafından sıklıkla çalışılan, gençlerin uyum düzeyine etki ettiği düşünülen değişkenlerin gözden geçirilmesini düşünülmektedir. Nitekim alanyazın tarandığında uyum düzeyiyle ilişkili ve uyumu etkilediği düşünülen birçok değişken araştırmalarda incelenmiştir (Akay, 1990; Akbağ ve Erturan, 1995; Aktaş,1997; Aras,2015; Alver,1998; Aladağ-Bayrak,2012; Aslan ve Güven,2010; Balabanlı,1990; Balcı,1999; Ceyhan,1999; Geetha,2013; Goodfellow ve Nowicki, 2009; Heuser, 2007; Köksal, 2000; Metin, 2016; Sağınç, 2011; Şeçkin, 2015 ve Uslu-Gündüz,2006;).

Özellikle üniversite yıllarında, aile desteğinden uzakta öğrenimlerine devam etmek zorunda kalan üniversite öğrencilerin hali hazırdaki uyum düzeylerinin incelenmesi önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin uyum düzeyleri belirlenmeye çalışılmış, öğrencilerin uyum düzeylerinin bazı değişkenler açısından etkisine bakılmış ve öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca bu çalışma araştırmacılar tarafından sıklıkla çalışılan değişkenleri bir arada ele aldığından alan yazına da katkı sağlayacaktır. Bu amaçla geliştirilecek önerilerin ve elde edilen sonuçların psikolojik danışmanların uyum düzeyi ile ilgili gerçekleştirdikleri çalışmalara yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu amaçla bu araştırmada aşağıda verilen soruya cevap aranmıştır.

1.Üniversite öğrencilerinin uyum düzeyleri çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet, yaş, bireyin kendisini algıladığı sosyoekonomik durum, sınıf, anne ve babanın eğitim düzeyi ve bireyin yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği yer) anlamlı farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma ilişkisel modelde bir araştırmadır. Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2016), göre başlıca örneklerini nedensel karşılaştırma ve korelasyonel yöntemlerin oluşturduğu ilişkisel araştırma genelde bağlantıları ve ilişkileri inceler. Bu çalışma cinsiyet, sınıf, yaş, anne ve babanın eğitim düzeyi, yaşamın büyük bir bölümünün geçirildiği yer, fakülte ve sosyoekonomik düzeyin öğrencilerin genel, kişisel ve sosyal uyumlarına etkilerini araştırması açısından nedensel karşılaştırmalı bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

2017-2018 eğitim-öğretim yılında Siirt Üniversitesinin eğitim süresi 4 yıl olan fakültelerinde eğitimlerine devam eden öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, 2017-2018 yılında Siirt Üniversitesinin farklı sınıf düzeylerinde eğitim almakta olan öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini hem fakültelerdeki öğrenci sayısının üniversitedeki öğrenci sayısını temsil etme oranı hem de sınıf düzeyinde öğrenci sayılarının fakültedeki öğrenci sayısını temsil etme oranı baz alınarak, oran tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Örneklemdeki kişi sayısının hesaplanmasında kabul edilebilir güven aralığı %95 olarak alınmış, 7000 kişilik bir evrende %95'lik güven aralığı dikkate alındığında evreni temsil edecek tavsiye edilen örneklem büyüklüğü en az 364 kişidir (Krejcie,2004; Akt., Johnson ve Christensen, 2014) . Çalışma grubunda birinci sınıftan 257 (%27), ikinci sınıftan 240 (%25), üçüncü sınıftan 225 (%24) ve dördüncü sınıftan 228 (%24) öğrenci olmak üzere toplam 950 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin 441'i (%46) kız ve 509'u (%54) erkek öğrencidir.

Veri Toplam Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacının hazırladığı kişisel bilgi formu katılımcıların sınıf düzeyini, yaşını, cinsiyetini, ebeveynlerinin eğitim düzeyini, yaşamlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri yeri, eğitim aldıkları fakülteyi, algıladıkları anne baba tutumunu ve sosyoekonomik düzeylerini belirleyen sorulardan oluşmuştur.

Hacettepe Kişilik Envanteri

Araştırmada kullanılan "Hacettepe Kişilik Envanteri" öğrencilerin genel, kişisel ve sosyal uyum düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılmıştır. Envanter, 1976 yılında Özgüven tarafından bir deneme formu olarak geliştirilmiştir.1978 yılında Özgüven tarafından birinci revizyonu, 1982'de envanter üzerinde yapılan çalışmaların sonuçlarına göre ikinci revizyonu yapılmıştır. Envanter "kişisel uyum" ve "sosyal uyum" olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Bu alt ölçeklerden alınan puanların toplamı genel uyum puanını vermektedir. Ölçek her alt ölçekte toplam 20 soru maddesi ve 8 geçerlilik maddesi olmak üzere 168 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelere verilen cevap seçenekleri, Evet (E) ve Hayır (H) olmak üzere iki seçenekli olup, puanlama için cevap anahtarına göre her maddeye sıfır veya bir puan verilir. Her alt ölçekten alınacak puanlar 0 ile 20 ranjında değişmekte olup puanların yüksek olması bireyin uyum düzeyinin yüksek olduğu, puanların düşük olması ise uyum düzeyinin düşük olduğu manasına gelir.

İşlem

Araştırma verileri gerekli izinler alındıktan sonra, Siirt Üniversitesinin 4 yıllık fakültelerinde eğitimine devam eden örneklem grubundaki öğrencilerden, 2017-2018 eğitim-öğretim yılının güz döneminde toplanmıştır. Veri toplama araçları doldurulmadan önce, öğrencilere anketleri nasıl dolduracakları hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Araştırmanın verilerinin toplanma süreci yaklaşık olarak 45-50 dakika arası sürdüğü için, öğrencilerin ölçekleri daha sağlıklı doldurmaları amacıyla isteyen öğrencilere ölçek sonuçlarını gerekli iletişim bilgilerini ölçeklere yazdıkları takdirde verileceği söylenmiştir.

Verilerin Analizi

Örneklemdeki kişi sayısı olan 950'ye ulaşmak amacıyla 1150 öğrenciye araştırmada kullanılan ölçekler uygulanmıştır. Gerekli örneklem sayısına ulaşılıp, verilerin Excel programına giriş işlemleri bittikten sonra veri analizlerin yapılabilmesi için veriler SPSS 23. sürüme aktarılmıştır. Verilerin arasındaki aşırı uç ve hatalı veriler gerekli kontroller yapıldıktan sonra düzeltilmiştir. Aşırı uç değerler hatadan kaynaklı değilse, yapılacak istatistiksel testin koşul ve amaçları göz önüne alınarak veri ölçütlerine göre girdi süzme (select cases) yöntemiyle devre dışı bırakılmışlardır. Yapılacak istatistiksel testlerin seçilebilmesi amacıyla ilk ve en önemli koşul olan dağılımın normal dağılıp dağılmadığı normallik testleri kullanılarak incelenmiştir. Normalliği bozan aşırı uç değerler select cases seçeneğiyle devre dışı bırakılmıştır. Yapılan testlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir. Araştırmada çeşitli değişkenlere göre gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olup olmadığı, ilişkisiz örneklem için t-testi, ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ve veriler normal dağılım özelliği göstermediğinde Kruskal-Wallis testi ile tespit edilmiştir. Saptanan anlamlı düzeydeki farkın etki büyüklüğü Eta kare (η^2) ve Cohen's d yöntemleri kullanılarak bulunmuştur.

BULGULAR

Tablo 1.

Cinsiyet Değişkeni Açısından Genel Uyum Düzeyleri Sonucu

Cinsiyet	N	X	Ss	sd	t	p
Kadın	441	83.45	19.55	948	-1.956	0.051
Erkek	509	86.02	20.75			

Tablo 1'e göre, genel uyum düzeyinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir düzeyde farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testinde, erkek öğrencilerin genel uyum düzeyi ortalaması ($X=86.02$) kadın öğrencilerinin genel uyum düzeyi ortalaması ($X=83.45$) arasında anlamlı fark bulunmamıştır [$t_{(948)}=-1.956$, $p>0.05$]. Sonuç olarak genel uyum düzeyi üzerinde cinsiyetin anlamlı bir etkisi yoktur.

Tablo 2.

Öğrencilerin Genel Uyum Düzeyinin Yaş Değişkenine Göre Kruskal- Wallis Testi Sonucu

Yaş Aralığı	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p	Anlamlı Fark
1.17-20	381	441.49	2	12.039	0.002	1-2
2.21-25	548	494.88				
3.26-+	21	586.71				

Tablo 2'ye göre, yaş değişkenine göre öğrencilerin genel uyum düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal-Wallis testinden elde edilen sonuçlara göre, yaş değişkeni açısından genel uyum düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur [$X^2_{(2)}=12.039$, $p<0.05$]. Kruskal-Wallis testi farkların hangi gruplar arasında olduğunu gösteren çoklu karşılaştırma seçeneği sunmadığından tüm grupların ikili bir şekilde Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılması sorunu ortadan kaldırır (Can, 2016). Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, 1 ile 2 ve 1 ile 3 grupları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Gerçekleştirilen etki büyüklüğü testinde elde edilen sonuca göre, ($\eta^2=0.15$) bu etki büyük düzeydedir.

Tablo 3.

Öğrencilerin Genel Uyum Düzeyinin Kendilerini Algıladıkları Sosyoekonomik Düzey Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Anova Sonucu

Boyut	Sosyoekonomik Düzey	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Genel Uyum	1.İyi	Gruplar Arası	6654.177	2	3327.088	8.250	0.00	3-1
	2.Orta	Gruplar İçi	381896.85	947	403.270			3-2
	3.Kötü	Toplam	388551.033	949				

Tablo 3'e göre kendilerini algıladıkları sosyoekonomik düzeyi farklı olan 950 üniversite öğrencisinin, genel uyum düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla, sosyoekonomik düzeyleri dikkate alınarak oluşturulan grupların genel uyum düzeyleri ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonucunda, sosyoekonomik düzeyi kötü olan öğrencilerin ortalaması ($X=76.85$), sosyoekonomik düzeyi orta olan öğrencilerin ortalaması ($X=85.18$), sosyoekonomik düzeyi iyi olan öğrencilerin ortalaması ($X=87.71$), en az iki grup arasında anlamlı fark bulunmuştur [$F_{(2-947)}=8250$, $p<0.01$]. Test sonucu elde edilen etki büyüklüğü ($\eta^2=0.017$) değerine göre bu fark küçük düzeydedir. Gerçekleştirilen Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre, algıladığı sosyoekonomik düzeyi kötü olan grup ile diğer gruplar arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.

Öğrencilerin Genel Uyum Düzeyinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Anova Sonucu

Boyut	Anne Eğitim Düzeyi	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Genel Uyum	1.OkuryazarDeğil	Gruplar Arası	4698.140	5	939.628	2.311	0.042	1-2
								1-5

2.Okuryazar	Gruplar	383852.89	944	406.624
3. İlkokul	İçi			
4. Ortaokul	Toplam	388551.033	949	
5. Lise				
6. Üniversite				

Tablo 4'e göre, anne eğitim düzeyleri farklı olan 950 üniversite öğrencisinin, genel uyum düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla, anne eğitim düzeyleri dikkate alınarak oluşturulan grupların genel uyum düzeyleri ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonucunda, anne eğitim düzeyi okuryazar olmayan öğrencilerin ortalaması ($X=82.90$), anne eğitim düzeyi okuryazar olan öğrencilerin ortalaması ($X=88.23$), anne eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin ortalaması ($X=85.28$), anne eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin ortalaması ($X=87.01$), anne eğitim düzeyi lise olan öğrencilerin ortalaması ($X=89.75$), anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin ortalaması ($X=82.67$), en az iki grup arasında anlamlı fark bulunmuştur [$F(5-944) = 2.311, p<0.05$]. Test sonucu elde edilen etki büyüklüğü değerine göre ($\eta^2=0.01$) bu fark küçük düzeydedir. Yapılan LDS çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın, anne eğitim düzeyi okuryazar olmayan (1) grupta, okuryazar (2) ve lise (3) grupları arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 5

Öğrencilerin Genel Uyum Düzeyinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Anova Sonucu

Boyut	Baba Eğitim Düzeyi	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Genel Uyum	1.OkuryazarDeğil	Gruplar Arası	4466.435	6	744.406	1.826	0.091	-
	2.Okuryazar	Gruplar İçi	384084.56	943	407.733			
	3. İlkokul							
	4. Ortaokul	Toplam	388551.033	949				
	5. Lise							
	6. Üniversite							
	7. Yüksek L.							

Tablo 5'e göre, baba eğitim düzeyleri farklı olan 950 üniversite öğrencisinin, genel uyum düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla, baba eğitim düzeyi dikkate alınarak oluşturulan grupların genel uyum düzeyleri ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonucunda, baba eğitim düzeyi okuryazar olmayan öğrencilerin ortalaması ($X=83.23$), baba eğitim düzeyi okuryazar olan öğrencilerin ortalaması ($X=81.50$), baba eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin ortalaması ($X=83.73$), baba eğitim düzeyi ortaokul olan öğrencilerin ortalaması ($X=86.95$), baba eğitim düzeyi lise olan öğrencilerin ortalaması ($X=89.75$), baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin ortalaması ($X=86.84$) ve baba eğitim düzeyi yüksek lisans olan öğrencilerin ortalaması ($X=79.54$), arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır [$F(5-944) = 1.826, p>0.05$].

Tablo 6

Öğrencilerin Genel Uyum Düzeyinin Sınıf Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Anova Sonucu

Boyut	Sınıf	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Genel Uyum	1.Sınıf	Gruplar Arası	1994.895	3	664.965	1.627	0.181	--
	2.Sınıf	Gruplar İçi	386556.13	946	408.622			
	3.Sınıf							
	4.Sınıf	Toplam	388551.03	949				

Tablo 6'ya göre, sınıf düzeyleri farklı olan 950 üniversite öğrencisinin, genel uyum düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla, sınıf düzeyleri dikkate alınarak oluşturulan grupların genel uyum düzeyleri ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonucunda, sınıf düzeyi, 1.sınıf olan öğrencilerin ortalaması ($X=82.70$), 2.sınıf olan öğrencilerin ortalaması ($X=84.83$), 3. sınıf olan öğrencilerin ortalaması ($X=85.59$), 4.sınıf olan öğrencilerin ortalaması ($X=86.59$), aralarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır [$F(3-946) = 1.627, p>0.05$].

Tablo 7

Öğrencilerin Genel Uyum Düzeyinin Yaşamlarının Büyük Bir Bölümünü Geçirdiği Yer Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Anova Sonucu

Boyut	Anne Eğitim Düzeyi	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Genel Uyum	1.Köy	Gruplar Arası	3787.899	4	946.975	2.326	0.055	--
	2. Kasaba		3787.899	945	407.157			
	3. İlçe	Grup İçi Toplam	388551.033	949				
	4. Şehir							
	5.Büyükşehir							

Tablo 7'ye göre, sınıf düzeyleri farklı olan 950 üniversite öğrencisinin, genel uyum düzeyleri arasında anlamlı düzeyde fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla, yer değişkeni dikkate alınarak oluşturulan grupların genel uyum düzeyleri ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonucunda, köy grubundaki öğrencilerin ortalaması ($X=83.24$), kasaba grubundaki öğrencilerin ortalaması ($X=83.67$), ilçe grubundaki öğrencilerin ortalaması ($X=82.02$), şehir grubundaki öğrencilerin ortalaması ($X=86.10$), büyükşehir grubundaki öğrencilerin ortalaması ($X=83.67$), aralarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır [$F(4-946) = 2.326, p>0.05$].

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre, genel uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Alanyazın tarandığında genel uyum düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin araştırmaların bir kısmı araştırmadan elde edilen bulgu ile tutarlılık gösterirken bir kısmı da araştırmanın sonucu ile tutarsızlık göstermektedir. Alver (1998), 200 üniversite öğrencisinden oluşan örneklem grubuyla yaptığı çalışmada, cinsiyet değişkeni açısından genel uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulmamıştır. Bu durumu ülkemizde gittikçe artan bir şekilde kadın ve erkeğe ilişkilerde ve sosyal statü konularında eşit olanakların sunulması şeklinde açıklamaktadır. Ancak Aras (2015), üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada, cinsiyet değişkeni açısından erkek öğrencilerin lehine genel uyum düzeyinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Görüldüğü üzere alanyazın tarandığında cinsiyet değişkeni açısından genel uyum düzeyine dair kesin bulguların olmadığı söylenebilir. Bu araştırmada, cinsiyet değişkeninin genel uyum düzeyine anlamlı bir etkisinin olmamasının sebebi olarak, örneklem grubunun üniversite öğrencilerinden oluşması, toplumun her iki cinsiyete gittikçe artan bir şekilde eşit olanaklar sunması, toplumsal yaşamda hem kadınlardan hem de erkeklerden beklenen rol ve sorumlulukların birbirine benzer olması ve erkek ve kadınların benzer yaşam tecrübelerini deneyimlemeleri gösterilebilir.

Üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeyleri, yaş grubu 26++ ve 21-25 olanların lehine 18-20 yaş grubundakilerle anlamlı olacak şekilde farklılaşmaktadır. Alanyazın incelendiğinde araştırmanın bulgusuyla tutarlı araştırmaların yanı sıra tutarlı olmayan araştırmalarda mevcuttur. Hall (2015), üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada 18-19 yaş grubundaki öğrencilerin uyum düzeyini 20++ yaş grubundaki öğrencilerin uyum düzeyinden istatistiksel olarak anlamlı olacak şekilde yüksek bulmuştur. İlhan (2015), üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada yaş değişkeni açısından sosyal uyum düzeyleri arasında anlamlı olacak bir fark bulmamıştır. Araştırmada elde edilen sonuca göre yaş grubu yükseldikçe uyum düzeyinin artması şu şekilde açıklanabilir: Uyum düzeyi ile yakından alakalı olduğu düşünülen bireyin kimlik kazanımı sürecinde ilerlemesi, toplumsal ve mesleki birtakım rolleri ve sorumlulukları benimsemeleri ve yerine getirmelerinin üniversite öğrencilerinin uyum düzeyini yükseltebileceği düşünülmektedir. Ayrıca bireyin yaşı ilerledikçe tecrübe ettiği olumlu veya olumsuz yaşam olayları sayesinde belirli bir olgunluğa ulaşması uyum düzeyini artırabilecektir. Nitekim Geldard ve Geldard (2013) göre, birey kişisel kimliğini geliştirdikçe zaman içerisinde olgunlaşmaktadır.

Genel uyum düzeyi, iyi ve orta grubun lehine olmak üzere kötü grubundaki öğrencilerle istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklı bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin kendilerini algıladıkları sosyoekonomik düzeyin uyum düzeylerini etkilediğini söyleyebiliriz. Alanyazın incelendiğinde konuyla alakalı olan araştırmaların, araştırmada elde edilen sonuçla tutarlı olduğu ortaya görülmektedir. Aras (2015) üniversite

öğrencileriyle yaptığı çalışmada, genel uyum düzeyi, sosyoekonomik düzeyini iyi olarak algılayan gruptaki öğrencilerin lehine olmak üzere kötü olarak algılayan gruptaki öğrencilerden anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Thulasiyammal ve Sumathi (2017) lise öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, öğrencilerin ailelerinin yıllık gelir değişkeni açısından kişisel uyum düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığını bulmuşlardır. Nitekim temel ihtiyaçlarının karşılanmasından sosyokültürel etkinliklerin içerisinde bulunabilmeye kadar bireyin yaşamının her alanında bireyi etkileyen sosyoekonomik durumun yükselmesi ile uyum düzeyinin artması da normaldir. Özellikle gençlik döneminde olan birey, sürekli olarak kendisini akranlarıyla karşılaştırmaktadır. Bireyin sosyoekonomik durumundan dolayı bu kıyaslamalarla ilgili eksiklik hissetmesinin uyum düzeyini düşürebileceği düşünülmektedir. Ayrıca Geldard ve Geldard (2013) göre, çağımızda kitle iletişim araçlarının sebep olduğu sosyoekonomik gereksinimler bireylerin aşırı stres yaşamasına neden olmaktadır. Örneğin yazılı ve görsel medya, devamlı bir biçimde yüksek gelire sahip örnekleri gençlere model olarak sunmaktadır. Fakat birçok bireyin iş bulmasının nerdeyse imkânsız olduğu bir ortamda bu durum gençler açısından problemlere neden olmaktadır.

Anne eğitim düzeyi lise ve okuryazar olanların lehine okuryazar olmayanlar ile genel uyum düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Alanyazın incelendiğinde konuyla ilgili yapılan çalışmaların tutarlılık göstermediği söylenebilir Aydın (2012) üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada, sosyal uyum düzeyi açısından annelerinin eğitim düzeyi lise ve yüksek lisans olanların lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Tuncel (2005) üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada, genel uyum düzeylerinin anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığını bulmuştur. Araştırmada anne eğitim düzeyi lise ve okuryazar olanların lehine okuryazar olmayanlar ile genel uyum düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı fark çıkmasının sebebi olarak, okuryazar annelerin okuryazar olmayanlara göre çocuklarını daha sağlıklı yetiştirmek için, hem geleneksel yöntemlerden uzaklaşmaya daha açık olmaları hem de çevrenin sunduğu imkânlardan ve sosyal destek sistemlerinden daha fazla yararlanabilmeleri gösterilebilir.

Genel uyum düzeyleri, baba eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bu sonuç alan yazındaki bazı çalışmalarla tutarsızlık göstermekte iken, bazı çalışmalarla da tutarlılık göstermektedir. Avcı (2015), tarafından lise öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışmada sosyal uyum düzeyinin alt boyutlarının, baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı olacak şekilde farklılaştığını bulmuştur. Yeşilyaprak (1993), lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada kişisel uyumu doğrudan etkileyen kişisel gelişim ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulmamıştır. Yine Tuncel (2005) tarafından üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışmada, baba eğitim düzeyi değişkenine göre üniversite öğrencilerinin genel, kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın yapıldığı bölge itibarıyla, ailenin alt sistemleri olan baba alt sistemi ile çocuk alt sistemi arasındaki ilişkinin daha çok kapalı sınırlara sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bundan dolayı, çocuğun kimliğini kazanması ve toplumsallaşmasında çocuk alt sistemi ile açık sınırlara sahip olan anne alt sistemi daha önemli bir faktör haline gelmektedir. Bu durumda babanın eğitim düzeyine göre, üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin anlamlı olacak şekilde farklılaşmamasının sebebi olabilir. Nitekim Tuncel (2005) göre, sahip olduğumuz babaerkil aile yapısından dolayı çocuklarla babalar arasında doğrudan etkileşim olmadığından babanın eğitim düzeyi çocuklarının uyum düzeyleri üzerinde etkili olmayabilir.

Sınıf düzeyi değişkeni açısından genel uyum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Aras (2015) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada, kişisel uyum düzeyi sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmazken, sosyal ve genel uyum düzeyi istatistiksel olarak anlamlı olacak şekilde farklılaşmaktadır. Tuncel (2005) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada 1.sınıftaki öğrencilerle karşılaştırıldığında 4.sınıfların lehine genel, kişisel ve sosyal uyum düzeyleri açısından anlamlı fark bulunmuştur. Görüldüğü üzere araştırmamızın sonuçları bazı çalışmalardan elde sonuçlarla tutarlı iken bazılarıyla da tutarsızdır. Üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeyleri arasında sınıf değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmamasının sebebi olarak, üniversite öğrencileri sınıf düzeyleri yükseldikçe her ne kadar kimlik gelişimlerini tamamlama yolunda önemli adımlar atsalar bile, üniversite eğitiminin sonlarına doğru uyum düzeylerine doğrudan etki edecek olan evlilik planları, iş sahibi olabilmek, ailenin beklentilerine cevap verme ve toplumun içinde statü sahibi olma gibi kritik yaşam olaylarının etkisinin artması gösterilebilir.

Yer değişkeni açısından genel uyum düzeyi en yüksek grup büyükşehir grubu olmasına rağmen genel uyum düzeyi ortalamaları yer değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir. Aras (2015) üniversite

öğrencileriyle yaptığı çalışmada, yer değişkeni açısından genel ve sosyal uyum düzeyi açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Balabanlı (1990) lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada, yer değişkeni açısından genel, kişisel ve sosyal uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Genel uyum düzeyleri arasında yer değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmaması; çağımızda kitle iletişim araçları ve teknolojik gelişmeler sayesinde yaşanan küreselleşmeyle, gençler farklı yerleşim yerlerinde yaşamış olsalar bile kişilik gelişimlerini etkileyen faktörlerin ve hem kendilerinin toplumdan beklentilerinin hem toplumun gençten beklentilerinin benzer olmasından kaynaklı olabilir.

Bu araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak alan uzmanlarına ve ileride yapılacak çalışmalara yönelik olarak bazı öneriler aşağıda sunulmuştur.

1. Yaş grubu 18-20 olan üniversite öğrencilerine yönelik üniversite yaşamının başlamasıyla deneyimleyecekleri olası durumlar hakkında bilgi verilebilir. Ayrıca bu yaş grubundaki bireylere içerisinde oldukları gelişim evresi ve diğer dönemlerle ilgili bilgilendirici çalışmalar yapılabilir.
2. Alan uzmanları tarafından öğrencilerin uyum düzeylerini artırıcı çalışmalar yapılabilir.
3. Her öğretim kademesinde okul rehberlik servislerinin ve ruh sağlığı hizmetleri sunan diğer kurumların anne eğitimleri ile ilgili çalışmaların desteklenmesi yaygınlaştırılması, iş birliğinin sağlanması ve sistemli hale gelmesi için gerekli olan çalışmalar yapılabilir.
4. Üniversite birinci sınıf öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sporsal, sanatsal ve kültürel etkinliklere yönlendirilebilir. Ayrıca sosyal uyum düzeylerini artırıcı çalışmalar (akran danışmanlığı, kişisel ve grup rehberliği) PDR birimlerince yapılabilir.
5. Bu çalışma Siirt Üniversitesinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin ölçeklere verdikleri cevaplarla sınırlıdır. Bu sebeple araştırma sonuçlarının genellenebilirliği açısından farklı üniversitede öğrenimlerine devam eden öğrenciler üzerinde araştırmacılar tarafından benzer çalışmalar yapılabilir.
6. Yerleşim yeri ilçe olan üniversite öğrencilerinin daha önceki yaşam çevrelerinden kaynaklı olumsuz etkileri ortadan kaldırmaya yönelik çeşitli çalışmalar (oryantasyon, sosyokültürel, entegrasyon) yapılabilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akay, N. (1990). *Lise öğrencilerine ilişkin bazı niteliklerin sosyal ve kişisel uyum düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akbağ, A. ve Erturan, N. (1995). Liseli ergenlerin anne- baba tutumlarının algılamaları ile uyum düzeyleri arasındaki ilişki. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 1-15.
- Aktaş, Y. (1997). Üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi: Uzunlamasına bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 107-110.
- Akırmak, G. ve DüNDAR, H. (2015). Üniversitede psikolojik danışmanlık el kitabı. F. Yurtseven ve M. Paker (Eds.), *Üniversite gençliği döneminin gelişimsel özellikleri ve psikolojik zorluklar* (s.17-47) içinde. İstanbul: Mega.
- Akay, N. (1990). *Lise öğrencilerine ilişkin bazı niteliklerin sosyal ve kişisel uyum düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aladağ-Bayrak, Ö. (2012). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin akademik ve sosyal uyumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Alver, B. (1998). *Bireylerin uyum düzeyleri ile empatik becerileri arasındaki ilişkiler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Aras, E. (2015). *Üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Aslan, S. ve Güven, M. (2010). Bağlanma ve kişisel uyum arasındaki ilişkide ayrışma bireyleşmenin aracılığı. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(157), 181-191.
- Avcı, M. (2015). *Ergenlik ve toplumsal uyum sorunları*. İstanbul: Son Çağ.
- Aydın, E. (2012). *Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirmeleri ile sosyal uyum ve iletişim becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Balabanlı, F. (1990). *Öğretmen liselerinde okuyan öğrencilerin kişisel ve sosyal uyum düzeylerini etkileyen bazı etmenler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Balçı, T. (1999). *Yetiştirme yurdu ile ailesi yanında kalan öğrencilerin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin okul başarılarına etkisi incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Can, A. (2016). *Spss ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem.
- Ceyhan, E. (1999). Mesleki sorun düzeyleri farklı okul öğretmenlerinin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(13), 45-55.
- Cüceloğlu, D. (2015). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi.
- Çelebi, N. ve Ülker, N. (2013). Yükseköğretim Kurumlarından Eğitimci Bireylerin Uyum Algı ve Davranışlarını Etkileyen Unsurlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 127-139.
- Duman, S. ve Kuru, E. (2010). Spor yapan ve spor yapmayan Türk öğrencilerin kişisel uyum düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 18-26.
- Erdoğan, S., Şanlı, H.S. ve Bekir, H.Ş. (2005). Gazi Üniversitesi, Eğitim fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1(11), 479-496.
- Geçtan, E. (2015). *Psikodinamik psikiyatri ve normaldışı davranışlar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Geetha, S. (2013). Personel adjustment of the student trainees. *International Journal of Education and Psychological Research*, 2(4), 123-128.
- Geldard, K. ve Geldard, D. (2013). *Ergenler ve gençlerde psikolojik danışma*. (Çev. Edt. M. Pişkin). Ankara: Nobel.
- Goodfellow, S., Nowicki, S. J.. (2009). Social adjustment, academic adjustment, and the ability to identify emotion in facial expressions of 7-year-old children. *The Journal of Genetic Psychology*, 170, 3, 234-244.
- Hall, E.M. (2015). *Examining gender differences and relationships among facebook usage, personal identity, social identity, personal-emotional adjustment and social adjustment*. (Unpublished Master's Thesis). George Mason University, Fairfax.
- Heuser, B. L. (2007). Academic social cohesion within higher education. *Prospects*, 37, 293-303.
- İkiz, E.F. (2017). Yaşam dönemleri ve uyum sorunları. F. Savi Çakar (Ed.), *Ruh sağlığına genel bakış, uyum ve uyumsuzluk* (s.1-26) içinde .Ankara: Pegem.
- İlhan, O. (2015). *Üniversite öğrencilerinde, dikkat eksikliği hiperaktivite düzeyleri ile sosyal uyumları ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Johnson, B. ve Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları nicel, nitel ve karma yaklaşımlar*. (Çev. Ed. Ş.B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Karaca, R. ve İkiz, F.E. (2014). *Psikolojik danışma ve rehberlikte çağdaş bir anlayış*. İstanbul: Remzi.
- Köksal, A. (2000). Müzik eğitimi alma, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre ergenlerin empatik becerilerinin ve uyum düzeylerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 99-107.
- Metin, S.C. (2016). *Üniversite öğrençilerinin rekreatif faaliyetlere katılım düzeyleri ile sosyal uyum becerileri ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2011). *Gençlerde uyum problemleri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Onur, B. (1995). *Gelişim Psikolojisi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Özgülven, İ.E. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 5-13.
- Özgülven, İ.E. (1992). *Hacettepe kişilik envanteri el kitabı*. Ankara: Odak Ofset Matbaacılık.

- Sağınç, N. (2011). *Üniversite yaşamına uyum sürecine etki eden faktörler ve birbirleri ile ilişkileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Şeçkin, S. (2015). *Ergenlerde ebeveynlerden algılanan ilgi/kabul ile ergenin sosyal uyumu ve dürtü kontrol düzeyi arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Thulasiyammal, R. and Sumathi, R. (2017). A study on anxiety and personal adjustment of higher secondary school students in vellore district. *International Educational Scientific Research Journal*, 3(5), 62-67.
- Tuncel, M. (2005). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu ile eğitim fakültesi öğrencilerinin kişisel ve sosyal uyum düzeyleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uslu-Gündüz, H. (2006). *Uyum sorunları olan öğrencilerin anne-baba, öğretmen ve kendileri tarafından bu sorunun ele alınış biçiminin değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Yayıncılık.
- Yazgan- İnanç, B. ve Yerlikaya, E.E. (2016). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem.
- Yeşilyaprak, B.(1993). *Kişiliğin gelişiminde ailesel faktörlerin etkisine ilişkin bir araştırma*. *Aile ve Toplum Dergisi*. 3(1),3-16.
- Yörükoğlu, A. (2000). *Gençlik çağı*. İstanbul: Özgür.

İletişim/Correspondence

Öğretim Görevlisi, Metin ÇELİK
metincelik@siirt.edu.tr
Dr. Öğretim Üyesi, Yüksel ÇIRAK
yuksel.cirak@inonu.edu.tr